

Baggrundsnotat: Sundhedsaftalen 2019-2023 – operationalisering af målsætningerne

I nedenstående er udarbejdet en nærmere beskrivelse af, hvordan der lægges op til, at vi vil følge op på sundhedsaftalen igennem målbare indikatorer.

Notatet indeholder:

- et forslag til konkretisering af Sundhedsaftalens målsætninger i målbare indikatorer
- et overbliksbillede af sammenhængen mellem de nationale mål og sundhedsaftalens fire visioner, tre indsatsområder med tilhørende målsætninger og indikatorer.

I høringsversionen for sundhedsaftalen 2019-2023 lægges der op til, at aftalen tager afsæt i følgende fire overordnede visioner:

- Mere lighed i sundhed - socialt og geografisk
- På borgerens præmisser
- Sundhedsløsninger tæt på borgeren
- Mere sundhed for pengene.

Visionerne sætter en fælles retning for det fælles sundhedsvæsen i Midtjylland. Samtidig sætter de nationale mål en fælles retning for sundhedsvæsenet og udgør en overordnet ramme for sundhedsaftalen. De indsatsområder, som vi arbejder med i sundhedsaftalen, skal bidrage til at realisere de nationale mål.

Med henblik på at prioritere og samle kræfterne der, hvor der er behov for hurtige forbedringer, er der udpeget tre overordnede indsatsområder og underliggende målsætninger. Indsatsområderne og de underliggende målsætninger fremgår af nedenstående tabel:

Indsatsområder:	Målsætninger:
Fælles investering i forebyggelse – rygning som det første fokus	Vi vil nedbringe antallet af dagligrygere i Region Midtjylland
Sammen om ældre borgere – akutområdet som det første fokus	Vi vil styrke samarbejdet om akut syge ældre og nedbringe antallet af akutte indlæggelser blandt ældre
Den nære psykiatri – mental sundhed hos børn og unge samt voksne borgere med svær psykisk sygdom som det første fokus	Vi vil forbedre den mentale sundhed og mindske mistrivsel hos børn og unge i Region Midtjylland Vi vil forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom

Operationalisering af målsætningerne

Flere af de målsætninger der er lagt op til i høringsversionen for Sundhedsaftalen 2019-2023 er nødvendige at operationalisere nærmere således, at der kan følges op på dem løbende som led i opfølgningen på sundhedsaftalen. Nedenunder følger et forslag til, hvordan målsætningerne kan nedbrydes til målbare indikatorer.

Fælles investering i forebyggelse – rygning som det første fokus

Målsætningen om at nedbringe antallet af dagligrygere, der også indgår som indikator under de nationale mål, vil kunne følges op via opgørelserne fra Sundhedsdatastyrelsen. I 2019 vil der endvidere blive fulgt op på samarbejdsaftalen om rygestopindsatsen ved at måle på en række procesmål fra rygestopdatabasen og evt. henvisningspraksis til kommunale rygestoptilbud. Link til samarbejdsaftalen - <http://www.sundhedsaftalen.rm.dk/siteassets/om-sundhedsaftalen/samarbejdsaftaler/samarbejdsaftale-vedr--rygestopradgivning.pdf>

Sammen om ældre borgere – akutområdet som det første fokus

Målsætningen om at nedbringe antallet af akutte genindlæggelser blandt ældre kan følges løbende via regionale data og behøver derfor ikke blive konkretiseret nærmere. Imidlertid er der behov for at operationalisere, hvordan vi vil 'Styrke samarbejdet om akut syge ældre'. Her lægges der op til, at vi følger op på LUP spørgsmålet vedr. samarbejdet mellem hospitalerne og kommunerne omkring udskrivelsen af akut syge ældre. LUP spørgsmålet lyder som følger: "Oplevede du, at afdelingen og den kommunale hjemmepleje/ hjemmesygepleje/ sundhedsplejerske samarbejdede om din udskrivelse?". Derudover lægges der op til, at der fastholdes fokus på indikatoren 'Forebyggelige indlæggelser blandt ældre' og at denne indikator således kommer til at indgå i sundhedsaftalen. Indikatoren måler antal indlæggelser med visse akutte sygdomme og tilstande blandt ældre, som kommunerne – sammen med hospitalerne og almen praksis – ofte har mulighed for at forebygge. Det drejer sig bl.a. om indlæggelser som følge af dehydrering, blærebetændelse, brud, ernæringsbetinget blodmangel og tryksår.

Den sidste indikator som der lægges op til at følge op på med henblik på at måle, hvorvidt vi lykkedes med, at 'Styrke samarbejdet om akut syge ældre' er 'Antal akutte somatiske genindlæggelser indenfor 30 dage blandt ældre'. Akutte genindlæggelser kan være udtryk for u hensigtsmæssige forløb eller skyldes kvalitetsproblemer ved behandling og pleje før, under og efter indlæggelse.

Den nære psykiatri

På samme måde som målsætningen om at styrke samarbejdet om akut syge ældre, er der behov for at konkretisere målsætningerne om at 'Forbedre den mentale sundhed og mindske mistrivsel hos børn og unge' og om at 'Forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom'. Det lægges op til, at målet om at 'Forbedre den mentale sundhed og mindske mistrivsel hos børn og unge' operationaliseres ved at følge fordelingen mellem antallet af henvisninger og visitationer til BUC (Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center). Når Hvordan har du det? 2021 foreligger foreslås desuden, at der følges op på udviklingen på de indikatorer der måler unges (i alderen 16-24) mentale sundhed og mentale helbredsproblemer. Endeligt lægges der op til, at det bliver et udviklingsområde i aftaleperioden at finde egnede indikatorer ift. trivsel. Herunder afsøges bl.a. mulighederne i at få data fra Børn og Unge Liv (kører i 14 kommuner). Udviklingsarbejdet skal ses i sammenhæng med det arbejde, der pågår i alliancen om den nære psykiatri.

Det lægges op til, at målsætningen om at 'Forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom' måles ved hjælp af flere indikatorer. Ift. at belyse sammenhængende patientforløb foreslås for det første, at vi følger indikatoren psykiatriske færdigbehandlingsdage. Færdigbehandlingsdage måler antallet af borgere, der er færdigbehandlet på sygehuset og venter på et relevant tilbud fra

kommunen, f.eks. en akutplads, rehabiliterings- eller plejeplads. Således er færdigbehandlingsdage udtryk for, at indlæggelser forlænges unødigt. En nedbringelse af antallet af færdigbehandlingsdage kan med andre ord bidrage til målet om at sikre mere sammenhængende patientforløb. Udover færdigbehandlingsdage foreslås, at der følges op på antallet af psykiatriske patienter, der genindlægges akut indenfor 30 dage. Akutte genindlæggelser er alt andet lige udtryk for, at patientforløb ikke hænger sammen og afspejler således om vi lykkedes med nå målsætningen om at sikre mere sammenhængende patientforløb. Endeligt foreslås, at der som led i opfølgningen på sundhedsaftalen følges op på antallet af tvangsindlæggelser blandt voksne og unge (16+). Antallet af tvangsindlæggelser er i høj grad udtryk for, hvorvidt vi lykkedes med at sikre sammenhængende patientforløb og hvorvidt vi lykkedes med at sikre, at de psykisk syge voksne og unge bliver grebet i tide inden de kommer dertil i deres sygdomsforløb, at tvangsindlæggelse er eneste udvej.

Med henblik på at operationalisere målsætningen om at forbedre sundheden for voksne med svær psykisk sygdom foreslås, at der følges op på indikatoren 'overdødelighed blandt psykiatriske patienter' der stammer fra de nationale mål. Det skal bemærkes, at der nationalt arbejdes på at etablere et datagrundlag for denne indikator og at dette arbejde først forventes færdiggjort i slutningen af 2019.

Det skal bemærkes, at når tal fra Hvordan Har du det 2021 offentliggøres, vil de indgå i en overordnet vurdering af, hvorvidt vi i aftaleperioden har lykkedes med at leve op til de overordnede visioner og målsætninger herunder visionen om mere lighed i sundhed – socialt og geografisk.

Oplægget til, hvordan der kan følges op på målsætningerne i høringsversionen af sundhedsaftalen 2019-2023 er opsummeret i nedenstående tabel. I tabellen fremgår desuden de eventuelle indikatorers datakilde samt hvor ofte det vil være relevant/muligt at følge op på indikatorerne. De indikatorer der er sammenfaldende med indikatorerne under de nationale mål er markeret med *.

Målsætninger:	Indikatorer	Kilde	Opfølgningskaldence
Vi vil nedbringe antallet af dagligrygere i Region Midtjylland	Andelen af personer over 16 år, der ryger dagligt, pct*	National Sundhedsprofil, Sundhedsstyrelsen	Hvert fjerde år
Vi vil styrke samarbejdet om akut syge ældre og nedbringe antallet af akutte indlæggelser blandt ældre	Samarbejde mellem hospitalerne og hjemmepleje/ hjemmesygepleje/ sundhedsplejerske omkring udskrivelsen af akut syge ældre (LUP).	LUP (Akut)	Årligt
	Antal akutte indlæggelser blandt ældre (+65)	Regionens BI system	2 gange årligt
	Antal af akutte somatiske genindlæggelser blandt ældre (+65)	Regionens BI system	2 gange årligt
Vi vil forbedre den mentale sundhed og mindske mistrivsel hos børn og unge i Region Midtjylland	Antal forebyggelige indlæggelser blandt ældre (+65)*	Regionens BI system	2 gange årligt
	Fordeling mellem antal henvisninger og visitationer til BUC	Regionens BI system	2 gange årligt
	Unge mentale sundhed og mentale	Hvordan har du det?	Følges op i 2021

	Kommunale trivselsdata (udviklingsområde)		
Vi vil forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom	Overdødelighed for psykiatriske patienter*	Sundhedsdatastyrelsen (datagrundlag er under udarbejdelse)	Årligt
	Antal færdigbehandlingsdage i psykiatrien*	Regionens BI system	2 gange årligt
	Antal akutte psykiatriske genindlæggelser*	Regionens BI system	2 gange årligt
	Antal tvangsindlæggelser for voksne og unge (16+)	Regionens BI system	2 gange årligt

*Indikatoren er sammenfaldende med indikator under de nationale mål

Nedenunder følger et oplæg til visualisering af de overordnede visioner, mål, målsætninger og underliggende indikatorer. I overblikket er indikatorerne markeret med ikonet for det primære overordnede nationale mål de enkelte indikatorer peger op imod. Det skal dog bemærkes, at flere af indikatorerne naturligvis peger op imod mere end ét overordnet mål og at arbejdet med indikatorerne således vil bidrage til efterlevelsen af flere overordnede mål.

Overbliksbillede: Visioner, mål, målsætninger og indikatorer i Sundhedsaftalen 2019-2023

Visioner i Sundhedsaftalen 2019-2023: Mere social og geografisk lighed i sundhed, på borgerens præmisser, sundhedsløsninger tæt på borgeren, mere sundhed for pengene

NATIONALE MÅL : BEDRE KVALITET, SAMMENHÆNG OG GEOGRAFISK LIGHED I SUNDHEDSVÆSNET

BEDRE SAMMENHÆNGENDE PATIENTFORLØB

STYRKET INDSATS FOR KRONIKERE OG ÆLDRE PATIENTER

FORBEDRET OVERLEVELSE OG PATIENTSIKKERHED

BEHANDLING AF HØJ KVALITET

HURTIG UDREDNING OG BEHANDLING

ØGET PATIENTINDDRAGELSE

FLERE SUNDE LEVEÅR

MERE EFFEKTIVT SUNDHEDSVÆSEN

Målsætninger og underliggende indikatorer i Sundhedsaftalen 2019-2023:

Vi vil nedbringe antallet af dagligrygere i Region Midtjylland

Antal dagligrygere*

Vi vil styrke samarbejdet om akut syge ældre og nedbringe antallet af akutte indlæggelser blandt ældre

Samarbejde mellem hospitalerne og hjemmepleje/ hjemmesygepleje/ sundhedsplejerske omkring udskrivelsen af akut syge ældre (LUP)

Antal akutte indlæggelser blandt ældre

Akutte somatiske genindlæggelser* blandt ældre

Forebyggelige indlæggelser blandt ældre*

Vi vil forbedre den mentale sundhed og mindske mistrivsel hos børn og unge i Region Midtjylland

Fordeling mellem antal henvisninger og visitationer til BUC

Udviklingsområde – kommunale trivselsdata

Vi vil forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom

Akutte genindlæggelser indenfor 30 dage (i psykiatrien)*

Psykiatriske færdigbehandlingsdage*

Tvangsindlæggelser for voksne og unge (16+)

Overdødelighed ved psykisk sygdom*

Indikatorer under de nationale mål der følges op som led i opfølgningen på Sundhedsaftalen 2019-2023:

- Ventetid til genoptræning
- Ajourførte medicinoplysninger
- Tilknytning til arbejdsmarkedet
- Somatiske færdigbehandlingsdage
- Akutte indlæggelser pr. KOL/Diabetes- patient
- Brug af antipsykotika blandt borgere med demens
- Akutte genindlæggelser indenfor 30 dage
- Middellevetid
- Antibiotikaforbrug i almen praksis
- Tilknytning til uddannelse for psykiatriske patienter

- **Indikatoren er sammenfaldende med indikator under de nationale mål.*
- Indikatorerne følges to gange årligt. To indikatorer kan dog kun følges én gang årligt (overdødelighed for psykiatriske patienter samt patienttilfredshedsmåling vedr. samarbejdet mellem sektorer), mens en enkelt kun foreligger hvert 4. år (andelen af dagligrygere)
- Når Hvordan Har Du Det-undersøgelsen 2021 foreligger, vil relevante resultater indgå i opfølgningen på sundhedsaftalen. Her vil relevante indikatorer, i forhold til hvorvidt vi lykkes med at skabe mere lighed i sundhed for vores borgere, kunne ses
- Det skal bemærkes, at PLO har tiltrådt de nationale mål men ikke de nationale indikatorer. Som led i den seneste aftale om overenskomst om almen praksis blev aftalt, at der skal arbejdes på et antal forslag til praksisrelevante indikatorer under de nationale mål. Disse indikatorer vil blive indarbejdet i sundhedsaftalen, når der foreligger en endelig aftale med PLO om indikatorer under de nationale mål vedr. almen praksis.

Opfølgning på Sundhedsaftalen

Det foreslås, at der følges op på indikatorerne under Sundhedsaftalen to gange årligt. Der hvor det giver mening, og data egner sig til det, foreslås, at resultaterne visualiseres ved hjælp af tidsserier samt en pil inspireret af statistisk proceskontrol der et redskab til at få øje på hvorvidt der er sket vedvarende kvalitetsforbedringer eller kvalitetsbrist. Pilens farve (rød/grøn) indikerer om udviklingen bevæger sig i den ønskede retning og er beregnet ud fra om 7 af de sidste 8 måneder har ligget over eller under medianen for de seneste 24 måneder.

Det foreslås, at der i arbejdet med indikatorerne i Sundhedsaftalen ikke arbejdes med konkrete målsætninger for hvilke resultater vi skal opnå i aftaleperioden f.eks. ved at angive hvor mange procent vi skal forbedre os med. I stedet for foreslås, at vi arbejder ud fra en målsætning om at skabe vedvarende forbedringer indenfor de områder der er sat fokus på.